

PROTISTRUKTUR I TUNSBERG - RAPPORT

20 mai 2024

1. INNLEDNING

1.1. Bakgrunn

Stiftsdirektøren nedsatte 1.03.2024 en arbeidsgruppe for å utrede prostistrukturen i Tunsberg. Bakgrunnen var følgende vedtak i Tunsberg bispedømmeråd *“Bispedømmerådet ber stiftsdirektøren utrede den samlede prostistruktur i Tunsberg bispedømme innen november 2023. Utredningen skal ta hensyn til aktuelle vedtak om kirkelig organisering på Kirkemøtet 2023.”* (sak 65/22)

Av flere årsaker, bl.a. påvente av Kirkemøtet 2023's behandling av saken om kirkelig organisering, ble arbeidet først igangsatt våren 24. Arbeidsgruppen ble bedt om å levere en rapport innen 20 mai.

Arbeidsgruppens medlemmer

Arbeidsgruppen er partssammensatt etter innspill fra prostene, kirkevergelaget og de tillitsvalgte, og består av: Marta Axner Ims (prost), Raag Rolfsen (prost), Julie Ulven (kirkeverge), Kjellfred Dekko (kirkeverge), Kristin Stensrød Haugen (Presteforeningen), Stig Kaarstad (Fagforbundet teoLOgene), Geir E. Holberg (hovedverneombud i bispedømmet, Knut Edvard Larsen (leder av arbeidsgruppen).

1. 2. Mandatet

Arbeidsgruppen fikk i mandat å vurdere dagens prostistruktur opp mot alternative løsninger med reduksjon av dagens antall prostier og gi en vurdering av disse.

Arbeidsgruppen skulle ta utgangspunkt i sitt arbeid beskrivelsen av prostiet rolle og funksjon som ble gitt i Delutredning 1 i kjølvannet av Müller-Nilssen utvalgets arbeid, og da særlig kap. 2 og 6 i delutredningen.

I vurderingen av egnet framtidig prostistruktur, skulle arbeidsgruppen særlig vektlegge følgende:

- Økonomiske konsekvenser
- Samledelse, samhandling og samlet ressursbruk i prostiet
- Personalledelse gitt at prosten fortsatt har arbeidsgivers styringsrett overfor prestene
- Geografi og demografi
- Samarbeid med andre, f.eks. kommune, fylke, biskop og bispedømmeråd

Arbeidsgruppen tolket dette til å bestå av tre påfølgende hovedoppgaver, som er lagt til grunn for disposisjonen i denne rapporten:

- Vurdering av dagens samlede prostistruktur
- Finne frem til alternative løsninger som innebærer reduksjon av antall prostier
- Vurdere de ulike alternative løsningene/ modellene

1. 3. Forståelse av hva et prosti er, dets oppgave og funksjon

Prostistruktur handler om hvordan prostiene skal inndeles og organiseres på best mulig måte, med en bærekraftig ressursutnyttelse. Forståelse av hva et prosti er, dets oppgaver og funksjon har variert i Den norske kirkes og bispedømmets historie. Derfor vil det være ulike oppfatninger om hva et prosti skal være og er både blant ansatte og menighetene i vårt bispedømme. Dette har også

arbeidsgruppen møtt i sitt arbeid. Det som i dag gir rammer for hva et prosti skal være og dets funksjon i dag, er bestemt av det gjeldende regelverk.¹

Kirkeordningen § 3 sier noe om den grunnleggende strukturen den norske kirke er inndelt på: «Soknet er den geografiske rammen om menigheten. Hvert sokn hører til et prosti. Hvert prosti hører til et bispedømme».

Tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester (sist endret i 2022) gir føringer for prestenes arbeid og arbeidsområde. § 9 sier om det siste: «Menighetsprester har ett eller flere sokn som tjenestested (særskilt arbeidsområde) og hele prostiet som tjenestedistrikt».

Tjenesteordning for proster (fastsatt av Kirkemøtet i 2021) gir føringer for prostens arbeidsoppgaver. § 1 sier følgende om hovedoppgaven: «Prosten leder prestedtjenesten i prostiet». Av særlig interesse for denne rapporten er også § 3 som sier følgende: «Prosten skal i samvirke med kirkelige råd og utvalg bidra til et godt arbeidsmiljø, samarbeid og åndelig fellesskap innen de kirkelige arbeidslag i prostiet og bistå ansatte og kirkelige organer med faglig veiledning, råd og støtte».

Delutredningen *Gjennomgang av prostistruktur og prosess for eventuell ny struktur* etter Müller-Nilsen-utvalgets arbeid, har også gitt føringer for vårt arbeid. Her beskrives prostiets oppgaver og funksjoner slik:

«Prostiet [er] tjenestedistrikt til de fleste prester og et geografisk område hvor prosten utøver arbeidsgivers styringsrett overfor prestene og har samordningsansvar for øvrig kirkelig virksomhet».

Kirkemøtets vedtak i sakene om kirkelig organisering i 2022 og 2023 (sak 10/22 og 5/23) bekreftet at prestedtjenesten fortsatt skal organiseres under prostens ledelse med prostiet som tjenestedistrikt, men vektla også i vedtaket at prosten fortsatt skal utøve *kirkefaglig ledelse* ovenfor ansatte i soknet.

Det er denne forståelse vi legger til grunn for det videre arbeidet. Historiske, kulturelle, strategiske og missiologiske argumenter tas inn kun disse er relevante for denne forståelsen. Hva «kirkefaglig ledelse» er og hvordan denne skal utføres i praksis, er slik arbeidsgruppen ser det, fortsatt noe uavklart og under utvikling.

De ytre rammer for prostiet (f.eks. størrelse) og betingelsene (f.eks. geografiske forhold, antall sokn og fellesråd) er begge variabler som vil være med på å bestemme hva som er den best mulige ressursutnyttelse i de konkrete prostiene.

Kirkemøtet i 2023 slår også fast at det er et stort potensial for videre samhandling i kirken, og at samarbeid er avgjørende både for at kirkeorganisasjonen skal fungere godt i dag. Rammene for en fungerende fremtidig prostistruktur bør også vektlegge mulighet for økt samhandling og samarbeid.

2. VURDERING AV DAGENS PROSTISTRUKTUR

2.1. Beskrivelse av dagens prostistruktur

Tunsberg bispedømme er i dag organisert i 9 prostier, 25 fellesråd og 99 sokn. Tabellen på side 4 gir en oversikt over strukturen og navnene på de enkelte enheter. Det totale medlemstallet pr 1.1.2024 er 327 806 mennesker, og tilsvarer 61,5 % av den totale befolkningen i Buskerud og Vestfold (totalt 532 807). Antallet prester som pr. i dag (24.4) er ansatt i bispedømmet er: 110. Under er det satt inn

¹ De gjeldende regelverk som det henvises til i denne rapporten er samlet og kan leses på nettsiden <https://www.kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/lover-og-regler/>

et oversiktskart som viser grensene mellom de 9 prostiene pr i dag i ulike farger og de enkelte fellesrådsområder. Grensene er sammenfallende med kommunenes grenser.

Tunsberg bispedømme

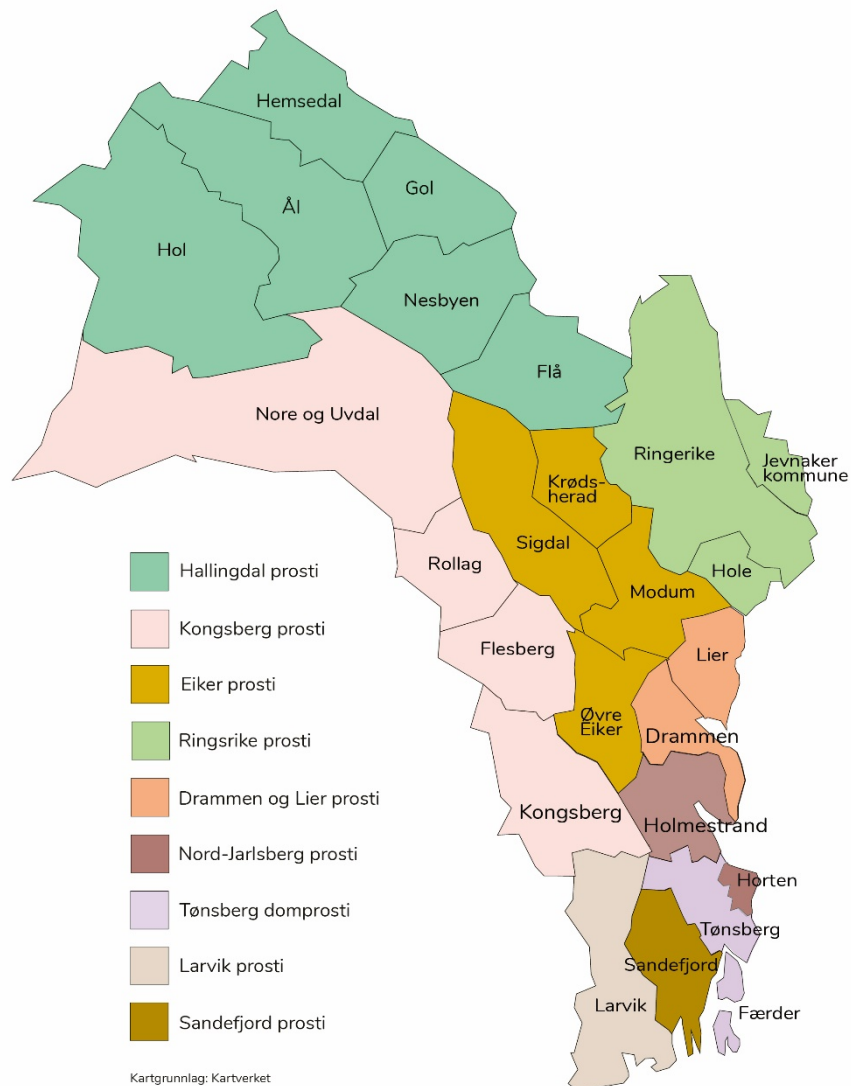

Fig. 1 Oversiktskart over bispedømmets 9 prostier og 25 fellesrådsområder

Oversikt over inndeling i bispedømmet pr i dag

Prosti	Fellesråd	Navn på sokn
Domprostiet	Tønsberg	Sem, Søndre Slagen, Slagen, Tønsberg Domkirke, Undrumsdal, Fon, Vivestad, Våle, Ramnes
	Færder	Teie, Torød, Nøtterøy, Tjøme, Hvasser
Nord-Jarlsberg prosti	Horten	Borre, Nykirke, Åsgårdstrand, Horten
	Holmestrand	Sande, Hof, Eidsfoss og Vassås, Botne
Sandefjord prosti	Sandefjord	Stokke, Skjee, Arnadal, Andebu, Kodal, Høyjord, Sandefjord, Sandar, Bugården, Vesterøy

Larvik prosti	Larvik	Berg, Stavern, Tanum, Kjøse, Larvik, Nanset, Østre Halsen, Tjølling, Hedrum, Kvelde og Hvarnes, Lardal
Drammen og Lier prosti	Drammen	Nedre Eiker, Mjøndalen, Åssiden, Strømsgodset, Bragernes, Tangen og Strømsø, Austad Fjell, Svelvik, Skoger, Konnerud
	Lier	Sylling, Sjøstad, Frogner, Tranby og Lierskogen
Eiker prosti	Øvre Eiker	Bakke, Vestfossen, Haug, Fiskum
	Sigdal	Sigdal, Eggedal
	Modum	Modum
	Krødsherad	Krødsherad
Kongsberg prosti	Kongsberg	Kongsberg og Jondalen, Tuft, Komnes, Hedenstad, Efteløt
	Flesberg	Flesberg, Lyngdal, Svene
	Rollag	Rollag, Veggli
	Nore og Uvdal	Nore, Uvdal, Tunhovd
Hallingdal prosti	Nesbyen	Nesbyen
	Ål	Ål, Torpo, Leveld
	Hol	Dagali og Skurdalen, Geilo, Hol og Hovet
	Gol	Gol og Herad
	Hemsedal	Hemsedal
	Flå	Flå
Ringerike prosti	Ringerike	Hønefoss, Haug, Ullerål, Tyristrand, Norderhov og Ask, Veme, Lunder, Vikar, Nes, Hval
	Hole	Hole
	Jevnaker	Jevnaker

Tabell 1. Den kirkelige organisering av bispedømmet pr. 2024 og navnene på den enkelte enhet.

2.2. Historien

Prostistrukturen i Tunsberg har vært relativ stabil. En større endring skjedde 1. mars 1999 da Sandar prosti ble opprettet ved at Sandar og Sandefjord prestegjeld ble fradelt Larvik prosti. Prostiet skiftet i 2006 navn til Sandefjord prosti. Men de største endringene skjedde i forlengelsen av sammenslåing av kommuner (kommunereformen) i 2019.

Tunsberg Bispedømmeråd vedtok 7. mars 2019 at soknene i Drammen, Nedre Eiker, Svelvik og Lier skulle gå sammen til ett nytt prosti som følge av kommunesammenslåingene i Drammen og at Røyken og Hurum ble slått sammen med Asker. Lier prosti ble da nedlagt. I 2024 ble prostinavnet endret til Drammen og Lier prosti.

Soknene i Re (Vivestad, Fon, Våle, Ramnes og Undrumsdal) som tidligere hørte under Nord-Jarlsberg prosti, ble lagt til Domprostiet som følge av kommunereformen.

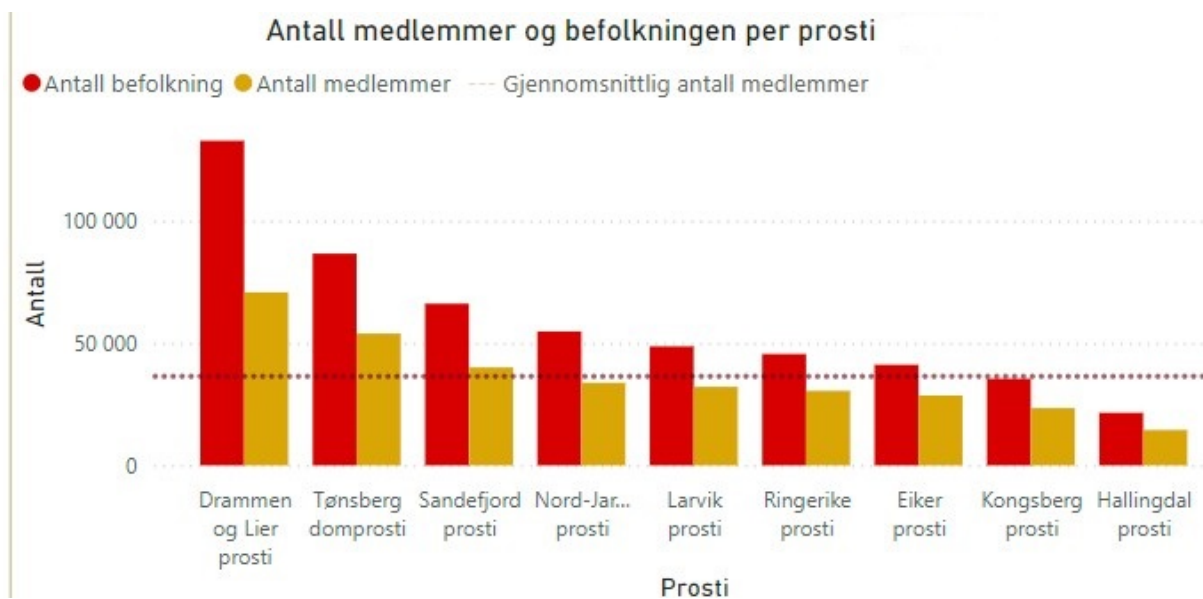
Dette førte til at to prostier, Drammen og Lier prosti og Domprostiet økte i omfang, mens to andre, Nord-Jarlsberg og Eiker prosti, ble redusert i antall sogn og presteressurser. I Sandefjord ble de tre soknene i Stokke fradelt Domprostiet og lagt til Sandefjord.

2.3. Grunnleggende tall

Her presenteres tallmaterialet som har ligget til grunn for den videre vurderingen.

Kirkemedlemmer og befolkning fordelt pr. prosti

Prosti	Antall fellesråd	Antall sokn	Antall menighetsråd	Medlemmer pr. 1.1.2024	Befolkning pr 1.1.2024	Prosentandel medlemmer av befolkning
Domprostiet	2	14	14	53 926	86 603	62,3 %
Larvik	1	11	10	32 144	48 686	66,0 %
Sandefjord	1	10	10	40 099	66 171	60,6 %
Nord-Jarlsberg	2	7	7	33 789	54 777	61,7 %
Drammen og Lier	2	14	14	70 769	132 757	53,3 %
Eiker	4	8	8	28 575	41 188	69,4 %
Kongsberg	4	13	9	23 458	35 489	66,1 %
Ringerike	3	12	12	30 519	45 574	67,0 %
Hallingdal	6	10	8	14 527	21 562	67,4 %
TOTAL	25	99	92	327 806	532 807	

Tabellen og grafen ovenfor synliggjør at det er stor forskjell mellom prostiene når det gjelder medlems- og folketallet. Den stiplede linjen i grafen ovenfor viser gjennomsnittet på 32 000 medlemmer pr. prosti. De tre største prostiene mht. til medlemstall (Drammen og Lier prosti, Domprostiet og Sandefjord prosti) er også de som har høyest folketall og tettest befolkning.

Det er også store variasjoner mellom prostiene når det gjelder antallet prester og kirkelige handlinger som utføres. Dette henger sammen med medlemstall og befolkning.

Antall prester og utførte kirkelige handlinger pr prosti

Nedenfor er det kun tatt med de prester som prostene har arbeidsgiveransvar for samt prostene. Av praktisk-tekniske grunner er tallet på antall prester basert på det antallet prester som mottok lønn pr. 1.4.2024. Vakanser og ulønnede permisjoner er ikke tatt med. Tallene for bispedømmets budsjett

sin årsverksramme er også satt inn i flere av tabellene til sammenligning.

Prosti	Årsverksramme pr 1.1.2024	Antall prester pr 1.4.2024 inkl prost	Antall ansatte i soknene*
Domprostiet	17	17	25
Larvik prosti	11	11	31
Sandefjord prosti	11,3	11	43
Nord-Jarlsberg prosti	13	12	23
Ringerike prosti	11,1	11	27
Drammen og Lier prosti	20,5	23	67
Eiker prosti	10	9	24
Kongsberg prosti	9,2	7	26
Hallingdal prosti	8,5	8	23
Total	111,6	110	289

* tallene er basert på info på fellesrådenes nettsider pr.10.05.2024. Tallet inkluderer kirketjenere, diakoner, kirkelige undervisere og kirkemusikere. Tallet er kun veiledende ikke eksakt.

Prosti	Guds-tjenester		Gravferd		Dåpshandlinger		Konfirmanter		Vielser	
	Guds-tjenester søn-hellig-dager 2023	Snitt for årene 2017-2018 og 2019	Antall gravferd 2023	Snitt for årene 2017-2018-2019	Antall dåps-handlinger 2023	Snitt for årene 2017-2018-2019	Antall konfir-manter 2023	Snitt for årene 2017-2018 og 2019	Antall vielser 2023	Snitt for årene 2017-2018 2019
Domprostiet	524	498	581	491	361	343	402	371	118	95
Larvik prosti	459	527	335	344	199	250	287	289	80	54
Sandefjord prosti	355	360	547	442	247	319	327	351	83	85
Nord-Jarlsberg prosti	377	501	447	441	199	278	232	362	58	79
Ringerike prosti	345	372	382	378	188	226	271	306	63	63
Drammen og Lier prosti	697	713	778	786	460	518	545	632	94	123
Eiker prosti	323	373	361	310	232	229	285	286	50	51
Kongsberg prosti	337	364	245	253	164	163	238	248	41	41
Hallingdal prosti	319	332	188	193	96	117	143	174	57	58
Total	3736	4040	3864	3638	2146	2443	2730	3019	644	648

Tabellen ovenfor viser volumtall på kirkelige handlinger pr. prosti i 2023 (grå bakgrunn). Til sammenligning er en kolonne satt inn med snitt tallet for de tre årene (2017, 2018 og 2019 (pandemi-årene er ikke tatt med).

Kort forklaring til noen felt:

Konfirmanter: Tallet rapporterer «hvor mange som ble konfirmert i soknet».

Gravferd: Menighetene rapporterer på «hvor mange kirkelige gravferder (jordpåkastelser) ble forrettet for soknets befolkning».

Tallene viser at det er stor variasjon mellom prostiene. Det er også ulikheter mellom det antallet tjenester hver enkelt prest utfører i snitt fra prosti til prosti. Dette er synliggjort i tabellen nedenfor:

Volumtall 2023. Antall tjenester pr. prest ved årsrammeverk 01.01.2024.

Prosti	Antall prester inkl. prost. Årsramme 01.01.2024	Guds-tjenester søn-helligdager	Antall grav-ferd	Antall dåps-handlinger	Antall konfir-manter	Antall vielser
Domprostiet	16*	524 / 32	581 / 36	361 / 22	402 / 25	118 / 7
Larvik prosti	11	459 / 42	335 / 30	199 / 18	287 / 26	80 / 7
Sandefjord prosti	11,3	355 / 31	547 / 48	247 / 22	327 / 29	83 / 7
Nord-Jarlsberg prosti	11 *	377 / 34	447 / 40	199 / 18	232 / 21	58 / 5
Ringerike prosti	11	345 / 31	383 / 35	188 / 17	271 / 25	63 / 6
Drammen og Lier prosti	20,5	697 / 34	778 / 38	460 / 22	545 / 27	94 / 5
Eiker prosti	10	323 / 32	361 / 36	232 / 23	285 / 29	50 / 5
Kongsberg prosti	9,2	337 / 37	245 / 27	164 / 18	238 / 26	41 / 4
Hallingdal	8,5	319 / 38	188 / 22	96 / 11	143 / 17	7

* Total årsverk i Domprostiet er 17 og Nord-Jarlsberg 13. Tallet inkluderer også spesialprestene som ikke normalt er med i turnus på gudstjenester og gravferd. De er derfor ikke tatt med her.

Flateinnhold og avstander

Prosti	Flateinnhold Km2	Antall km bilvei fra N soknekirke til S soknekirke	Reiseutgifter prostene 2022/ 2023
Domprostiet	426,05	55 km	37 000/57 000
Larvik	812,9	65 km	31 000/ 37 000
Sandefjord	422,3	40 km	16 000/ 23 000
Nord-Jarlsberg	502,96	44 km	9 600/ 44 000
Drammen og Lier	438	47 km	30 000/ 38 000
Eiker	2189	70 km	19 00/ 20 000*
Kongsberg	4294	138 km	24 000/ 23 000
Ringerike	1974	73 km	29 000/ 27 000
Hallingdal	5828	83 km	31 000/ 63 000
			Snitt pr prost 2023:
TOTAL			33 000

* estimert, ikke faktisk utgifter

De to prostiene som har lavest medlemstall/befolkning er også de to prostiene med størst flateinnhold, henholdsvis Hallingdal og Kongsberg prostier. Disse er strukket langs to lange dalfører, Numedal og Hallingdal. Befolkningen bor i hovedsak i dalene og sidedalene, mens resten er fjell, skog og vidde. Disse prostiene har imotsetning til andre mer kystnære prostier det til felles at det er større reiseavstander fra nord til sør.

3. VURDERING AV NÅVÆRENDE PROSTISTRUKTUR

3.1 Grunnleggende spørsmålstillinger

Mandatet var å vurdere dagens prostistruktur mot alternative løsninger med reduksjon av dagens antall prostier. I tillegg til de elementer som vi ble bedt om å vektlegge (se mandatet, pkt. 1.2 ovenfor), har vi også i vår vurdering underveis stilt følgende spørsmål

- Er prostistrukturen en naturlig enhet for samledelse og muliggjør samarbeid mellom soknene?
- Gir prostistrukturen rom for at prosten kan utføre sin ledelse på en god måte?
- Er prostiet robust nok til å takle sykefravær, beredskap og vakanse?
- Er det mulig for prosten å følge opp den enkelte prest?

Finnes det en maksimumsgrense og en minimumsgrense for hvor stort et prosti bør være?

Vi har valgt å ikke sette en fast maksimumsgrense eller minimumsgrense for hvor stort eller lite et prosti bør være, men vurdert dette i de enkelte tilfeller og modeller. Det er summen av de ulike faktorer i de konkrete tilfellene som vil være avgjørende for en bærekraftig modell.

3.2 Hva koster en prost? Hva vil besparelsen på reduksjon av antall prostier utgjøre økonomisk?

Dersom en foreslår å slå sammen eller nedlegge prostier – hva vil besparelsene kunne være i kroner? Den viktigste faktoren er her prosten. En prost i Tunsberg koster i snitt i dag pr år: 1 069 372 kr. I dette tallet er årslønn, feriepengene og øvrig arbeidsgiveravgifter inkludert.

En reduksjon av antall prostier vil føre til noe reduserte utgifter for bispedømmet på postene prostemøter og personalrettede tiltak som arbeidsveiledning (ABV), retreat, trimstøtte o.l., men siden enkelte av disse utgiftspostene ikke nødvendigvis er avhengig av antallet proster, vil reduksjon av én prost ikke føre til de store besparinger. Det er vanskelig å innhente helt eksakte tall for dette, men et estimat vil være en besparelse på maks 10 -15 000 pr. år for en prost.

Kontorutgifter

Det er fellesrådene som har ansvar for kontor for prostene. Dette innebærer i de fleste tilfeller eget kontor, tilgang til kopimaskin, datatilgang, softwarelisenser, parkering, osv. De summene fellesrådene ved prostesetene oppgir for kostnadene for en prost varierer mellom 24.000 til 95.000. Tallene er i hovedtrekk basert på den totale utgift fellesrådet har på leie av sine lokaler, delt på antall m²/ eller antall kontorer, samt kontorutgifter. Det er også noe ulik utregning av dette. Et estimert snitt vil være ca. 40 000 kr.

En reduksjon av en prostestilling vil ikke nødvendigvis føre til reduksjon av fellesrådets utgifter idet kontoret som prosten disponerer oftest utgjør en del av en større leieavtale. Men behovet for kontor inkludert kontorutgifter vil ikke lenger være til stede.

Annet

Prostene trenger PC for å utføre sitt arbeid. Det er vanlig å budsjettere, dog ikke bytte til, ny PC ca.

hvert 3. år. Dette betales av normalt av fellesrådet, estimert i denne rapporten til ca. 17.000 kr inkl. diverse tilleggsutstyr.

Sekretærhjelp ved fellesrådet

Flere av prostene får noe bistand fra fellesrådets ressurser, spesielt sekretær i administrasjonen, uten at det følges av noen form for godtgjøring til fellesrådet (se også nedenfor).

Noen av fellesrådene (f.eks. Drammen og Lier) stiller også eget kontor til rådighet for en prostesekretær. Utgiftene til kontoret vil være det samme som for kontor til prosten.

Midler til administrativ hjelp til prostene

Bispedømmet stiller i sitt budsjett årlig en sum på 1 000 000 kr øremerket «administrativ hjelp til prostene». Midlene fordeles slik: Alle proster får 40 000 kr, unntatt Domprosten som får 80 000 kr. De resterende 600 000 fordeles utfra antall prester. Summen varierer derfor fra 85 000 kr (Hallingdal) til 150 000 kr (Drammen og Lier prosti), litt høyere for Domprostiet. Merk: Hvis to prostier blir slått sammen, blir ikke grunnbeløpet doblet, grunnbeløpet for et nytt prosti blir fortsatt kr 40 000.

Prostene er selv ansvarlig for hvordan midlene disponeres. Dette blir brukt til kjøp av tjenester som f.eks. prostesekretær i en bestemt stillingsstørrelse eller bruk av en av prestene til hjelp med administrasjon av TID-regnskapet og logistikk rundt innhenting av vikarer ved vakanser.

Reiseutgifter

Se tabellen på side 7-8 ovenfor. Reiseutgiftene for en prost utgjør i snitt ca. 33 000 kr hvert år, men varierer fra prosti til prosti. Tallet er basert på faktiske reiseregninger. Det gjøres oppmerksom på at det ikke er slik at dersom to prostier slås sammen, vil reiseutgiftene halveres. Et eksempel: I et prosti er reiseutgiftene 30 000, mens i det andre er det 30 000. Slås disse to prostiene sammen vil ikke besparelsen bli 30 000, fordi reiseutgifter vil øke for den ene prosten som blir igjen. I dette tilfellet vil kanskje den totale utgiften bli 45 000 for det nye prostiet. Besparelsen er da 15 000 kr.

Med alle forbehold kan en sette opp følgende estimert skisse for hva en prost koster. Administrativ hjelp er ikke tatt med i dette regnestykket.

- Lønnsutgifter 1 069 372
- Kontorutgifter 40 000
- PC 17 000
- Andre utgifter 15 000
- Reiseutgifter 33 000
- Total 1 174 372

Den økonomiske besparelsen ved å redusere antall proster med er m.a.o. ca 1 170 000 kr pr prost. Modellene som foreslås nedenfor vil også kunne føre til økte reiseutgifter for prestene. Dette tas med i vurderingen av hver modell.

Prostenes prestetjeneste

Prostene utfører også prestetjeneste, men dette er ikke definert til en bestemt prosent av stillingen. I dag er prostene på lederavtalen, og har ansvar for at kirkelige handlinger blir utført i prostiet. Der det ikke er mulig å sette inn vikar, vikarerer ofte prosten selv. Omfanget av dette varierer fra prosti til prosti og ut fra ulike situasjoner. Noen utfører nesten ikke prestetjeneste, mens andre har mer. Det er ikke ført noe regnskap for dette de siste årene. Prostene er heller ikke forpliktet til å føre slikt regnskap. Det er derfor ikke mulig å slå fast på generell basis hvor mye eller lite en reduksjon av en

prostestilling vil føre til økte kostnader mht til vikarmidler. Dette vil variere fra år til år og fra sted til sted.

Samlet ressursbruk og soknestruktur

Spør en etter hvordan en kan få til den beste, samlede ressursbruk i prostiene, vil også antallet sokn være en relevant faktor i regnestykket. En vurdering av soknestrukturen faller dog utenom arbeidsgruppens mandat.

3. 3. Noen erfaringer med store prostier

De store prostiene vi har i vårt bispedømmet er forholdsvis nye av dato. Vi hentet derfor også noe erfaring fra Nedre Romerike prosti i Borg bispedømme. Her følger noe av hva vi lærte:

Dette er et prosti med 14 sokn, 4 fellesråd (store og små) og 27 prester. En kan nå ytterpunktene i prostiet innen en radius på ca en halv time. Prosten som leder er tett på fellesrådene.

Fordeler ved et stort prosti: Større fleksibilitet. Prosten har mulighet til å flytte på folk enten midlertidig eller permanent. Stort kollegafelleskap. Ukentlig teamsmøter som styrker samholdet. Alle gravferder går til prosten, som fordeler disse. Desentralisert styringsmodell ved at prestene styrer seg selv i stor grad.

Utfordringer: Det er vanskeligere for prosten å nå rundt til alle enheter. Den personlige oppfølgingen med besøk lokalt kan være utfordrende.

En viktig faktor som ble løftet frem, var at modellen var avhengig av en god prostesaksbehandler som driftet vikarbehov og TID-regnskapet. Dette frigjorde prosten til mer ledelse. Stillingsprosenten var her 40 %.

3. 4. Andre vurderinger

I henhold til gjeldende tjenesteordning, er hele prostiet tjenestedistrikt for prestene. Arbeidsgruppen erfarer at dette er ikke blitt praktisert i sin bredde i prostiene i Tunsberg. I dette ligger det både muligheter og utfordringer.

Ethvert forslag om endringer i prostistrukturen vil møte motstand. Ved implementering vil en involverende prosess viktig. Rapporten fra prosessen med innføring av ny prostistruktur for Drammen og Lier kan her være en ressurs for læring.

Viktigheten av ROS-analyser

Endringer i prostistruktur vil for prestenes og prostens del føre til arbeidsmessige konsekvenser. Arbeidsgruppen vil understreke at det er viktig med gode ROS-analyser av konsekvenser for de foreslåtte modellene. Tidsrammen som er gitt arbeidsgruppen har ikke gitt rom for slike grundige ROS-analyser.

3. 5. Kort vurdering av dagens prostistruktur

Dagens prostistruktur er for flere prostier resultat av de endringer som er gjort som følge av kommunesammenslåingen. Dette gjelder de prostier som har blitt redusert (Eiker og Nord-Jarlsberg), og de som har økt (Drammen og Lier, Domprostiet). For de resterende er situasjonen uendret. Et viktig spørsmål vil være: Er disse prostiene slik de nå er er bærekraftige og ivaretar den beste måten å unytte ressursene på?

Arbeidsgruppen har, utfra ulikheten mellom prostiene, funnet det hensiktsmessig å klassifisere og behandle de enkelte prostier i fire hovedgrupper:

- a) Prostier med færrest prester og sokn
- b) Prostier med høyest antall prester og sokn, høyest befolkning og medlemstall
- c) Prostier som omfatter kun et fellesråd og en kommune
- d) De restrende prostiene, prostier som ikke faller inn under a, b eller c.

I neste kapitel vil vi gjennomgå hvert prosti:

4. GJENNOMGANG AV PROSTIENE

Utfra mandatet og tidsrammen for arbeidet, har ikke arbeidsgruppen sett på alle mulige tenkelige fremtidige prostistrukturmodeller. En har således ikke sett på modeller som innebærer å trekke opp nye grenser på tvers av kommune og fellesrådstrukturen. Vi har heller ikke vurdert dette som tjenlig. Inndelingen i kommuner og fellesrådenes grenser som sammenfaller med disse vil fortsatt legge sterke føringer for en prostistruktur. Vi har heller ikke prøvd å tegne ut en helt ny prostistruktur helt fra bunnen av. Vi har først og fremst tatt utgangspunkt i dagens situasjon og sett på de løsningsmodeller som nå synes mulige.

Nedenfor gjennomgår vi prosti for prosti etter inndelingen ovenfor, og vurderer om det er grunnlag for endring eller ikke.

Vi presenterer og vurderer eventuelle alternative løsningsmodeller.

4.1 Prostiene med færrest prester og sokn

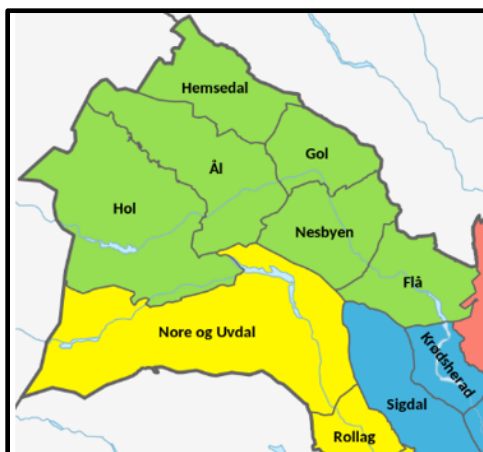
Dersom en ser på antallet prester er Kongsberg, Hallingdal og Eiker prostiene med færrest antall prester. Eiker er også sammen med Kongsberg og Nord-Jarlsberg de med færrest sokn. Antall sokn vil kunne endres. Det vurderes f.eks. som sannsynlig at antallet sokn en gang i nær fremtid vil endres ved fremtidig sammenslåing eller samarbeid mellom sokn i Øvre Eiker eller Sandsvær, slik at antall sokn ikke er en avgjørende faktor i vurderingen. Kirkevalget 2023 og utfordringer med å finne nok folk til å stille til valg er en indikator på dette, både her og andre steder.

Strategisk er disse de tre prostiene som har størst potensiale for å økes ved overføring av sokn fra andre prostier. Økonomisk vil en kunne spare en prostestilling dersom en av dem ble lagt ned. Ved å øke presteressursene totalt i tjenstedistriktet, vil en kunne bidra til mer fleksibilitet og mulighetsrom ved langvarig sykdom og vakanser.

		PRESTER	Antall
		Årsverksramme	ansatte prester
Prosti		pr. 1.1. 20124	pr. 24 april 2024
			ekskl. prost
Kongsberg		9,2	6
Hallingdal		8,5	7
Eiker		10	9

Tabellen viser antall prester i disse tre prostiene. Proster er ikke tatt med i tallene her eller i tabellene nedenfor.

4.1.1 Hallingdal prosti

Antall prester pr. 1.4.24	7 ekskl. prost
Årsverksramme 2024	8,5
Antall fellesråd	6
Antall sokn	10
Antall menighetsråd	8
Kirkemedlemmer	14 527
Befolkning	21 562
Reiseutgifter 2023	63 000 kr
Administrativ hjelp	85 700 kr

Generell vurdering

Dette er det prostiet med størst flateinnhold, men færrest antall medlemmer og befolkning i Tunsberg. Det er også en av prostiene med størst antall fritidsboliger, 19 240 boliger (tall fra 2022). Altså et antall større enn befolkningen. Hvordan være kirke også for hyttefolket utgjør en utfordring både for prostiet og den norske kirke som helhet.

Antallet fellesråd er også blant det høyeste. Dette krever at prosten må forholde seg til et større antall enheter. Flere er relativt små fellesråd, og kirkevergene står ofte alene med utfordringene. Her vil derfor prosten kunne være og er et bindeledd for å knytte enhetene sammen. Som et langstrakt tjenestedistrikt vil prostiet alltid ha større reiseutgifter pga. avstander mellom soknene.

Prostiet strekker seg langs et dalføre, og de geografiske forhold og avstander gjør at det er mindre aktuelt å slå hele prostiet sammen med et av de andre prostiene.

4.1.1.1. Forslag til alternativ modell

Er det mulig å tenke seg en utvidelse av Hallingdal prosti? Vi ser oss for oss to mulige løsningsmodeller:

- Nore og Uvdal og Uvdal sokn (dvs. hele Nore og Uvdal fellesrådsområde) fradeles Kongsberg prosti og legges til Hallingdal prosti.
- Krødsherad sokn (ett fellesråd) fradeles Eiker prosti og legges til Hallingdal prosti.

Begge løsningsmodellene må sees i sammenheng med de foreslåtte løsningsforslag for henholdsvis Eiker og Kongsberg prostier nedenfor.

Nore og Uvdal

Generelt

Nore og Uvdal som i dag tilhører Kongsberg prosti, ligger øverst i Numedal. Antallet innbyggere i kommunen er ca. 2500, med et flateinnhold på 2502 km². Medlemstallet er 1826. Nore og Uvdal har lite pendling til de andre kommunene rundt. Hele 79,1 prosent av sysselsatte som er bosatt her har også arbeid i kommunen.

Soknene grenser til Nesbyen i øst og Hol og Ål i nordøst. Fra Tunhovd er det 23 minutters kjøretid til Nesbyen langs Rv 2910 gjennom Rukkedalen, og 54 min. fra Rødberg. Fra Rødberg til Geilo er det ca. 1 times kjøring. Reisetid til Ål er 1 time og 50 min.

Denne løsningen innebærer at: Antallet fellesrådsområder i Hallingdal vil økes med + 1. Antallet vil bli 7. Antallet prester øke med + 2 (Den ene av disse er menighetsprest 100% lønnet av soknet)

Antall ansatte i soknene i Nore og Uvdal er ifølge nettsiden 1 kirkemusiker, 3 kirketjenere og en menighetsprest. Legges dette antallet til Hallingdal, vil Totalen av «ansatte i soknene» vil øke med 3 kirketjenere, 1 kantor og 1 menighetsprest.

Hvordan vil Hallingdal prosti se ut i tall med denne løsningen?	
Antall prester	8 (9) ekskl. prost
Antall fellesråd	7
Antall sokn	12
Antall menighetsråd	9
Kirkemedlemmer	16 353
Befolkning	21 562
Reiseutgifter 2023	økte reiseutgifter for prost
Antall ansatte i soknene (ca. tall)	23 + 5= 28
Administrativ hjelp	91 175 (estimert utfra dagens nøkkel)

Vurdering

Denne modellen alene vil ikke føre til besparinger mht. til prostestillinger. Reiseutgiftene til prosten i Hallingdal vil økes noe (reiseutgifter 2023 var på 63 000 kr), men samtidig vil dette medføre en økning av den totale presteressursen. Reiseutgiftene til prosten og prestene i Kongsberg som besøker/tjenestegjør i Nore og Uvdal vil bli redusert. Den økonomiske gevinst vil ikke være stor, men over tid kan dette vise seg å være et strategisk grep.

Det som taler for å vurdere denne modellen, er at det allerede er en del kirkelig samarbeid med Hallingdal, særlig Hol i forbindelse med kirkens tilstedeværelse blant hytteturister. Dette samarbeidet med fokus på hvordan være kirke for hyttefolket er en utfordring både lokalt, men også for den norske kirke. Ved sammenslåing vil en kunne stå sterkere ved samarbeide med organisasjoner o.a.

Avstanden til Kongsberg erfares også lang.

Dette vil være et spørsmål om identitet og hva en ønsker lokalt. Kommunen inngår i et interkommunalt samarbeid med kommuner nedover Numedalen og tre kommuner i Telemark. I en

utredning om kommunestrukturen i Numedal fra 2014 går det frem at befolkningen i Nore og Uvdal, i motsetning til Rollag og Flesberg kommuner, i mindre grad ønsket en kommunesammenslåing. I spørreundersøkelsen blant befolkningen var sammenslåing med Nore og Uvdal, Hol og Ål eller deling av Nore og Uvdal (en del mot Nes og en del mot Hol) mer aktuelt enn sammenslåing med Flesberg og Rollag.²

Kjøreavstand fra Nore i Numedal til Kongsberg (dagens prostesete) er 93 km. Avstanden mellom Nore og Uvdal til Ål (prostesete) er 45 km i luftlinje og 92 km i kjøreavstand. For presten ansatt i Nore og Uvdal vil det rent avstandsmessig ikke være noen endring. Det som vil være positivt er et større kollegafellskap der flere av prestene har samme type erfaringer med å være prest i en fjellbygd.

Denne modellen må sees i sammenheng med at Kongsberg prosti økes med tilvekst fra annet hold. Modellen vil ikke kunne være avgjørende med hensyn til innsparing, men kan bli viktig strategisk.

Hvordan vil Hallingdal prosti se ut i tall med denne løsningen?	
Antall prester	8 (ekskl. prost)
Antall fellestråd	7
Antall sokn	11
Antall menighetsråd	9
Kirkemedlemmer	16 231
Befolkning	23 803
Reiseutgifter 2023	økte reiseutgifter for prost
Antall ansatte i soknene (ca. tall)	23 + 3(4) = 26(27)
Administrativ hjelp	91 000 (estimert)

Krødsherad

Generelt

Krødsherad ligger nederst i dalføret ved inngangen til Hallingdal, og grenser til kommunene /fellestrådsområdene Ringerike, Flå, Sigdal og Modum. Med sine 1704 kirkemedlemmer utgjør dette 76% av den totale befolkning på 2241. Avstanden til Hokksund (prostesete Eiker) er i dag 71 km. Legges Krødsherad til Hallingdal blir avstanden til prostesetet 114 km.

Legges dette til Hallingdal, vil antallet prester øke med + 1

Antallet fellestrådsområder vil økes med + 1.

Antall ansatte i soknet er: 1 kirkelig underviser, 2 kirketjenere (en vikar) og 1 kontor = 4 stk.

Vurdering

Denne modellen alene vil ikke føre til besparinger mht. til prost. Reiseutgiftene til presten i Hallingdal vil økes noe i dag er, men samtidig vil dette medføre en økning av den totale presterressursen. Denne er tilsvarende som for løsningsmodellen ang. Nore og Uvdal. Presten i Krødsherad vil få økte reiseutgifter med 128 kms reise en vei til prostesetet. Utgiftene her kan reduseres ved større bruk av Teams for møter mellom prestene og prost.

Teoretisk er denne modellen mulig, men den lokale identitet i Krødsherad og både kirkelig og kommunalt samarbeid er i dag mer rettet mot Sigdal og Modum enn nordover mot Hallingdal. Dette gjør at denne løsningen er nok trenger noe ekstra modningstid om den realiseres.

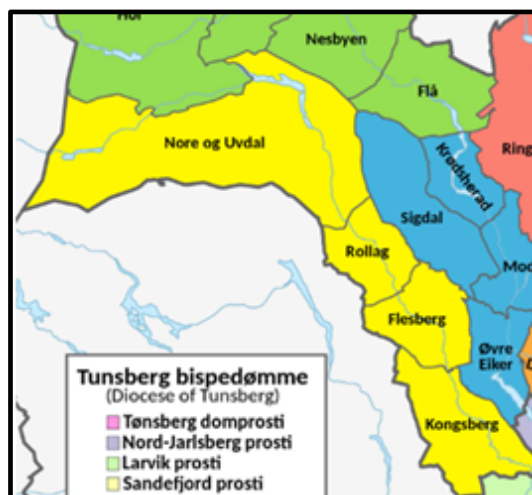
² Brandtzæg *et al.* (2014): Utredning av kommunestruktur i Numedal. Forstudie for Flesberg, Rollag og Nore og Uvdal. TF-rapport nr. 348

Et tredje alternativ

En kan og tenke seg en modell der både Krødsherad og Nore og Uvdal legges til Hallingdal. Da vil Hallingdals presteressurser ytterligere styrkes. En utfordring med denne løsningen vil være avstandene i Hallingdal. Veien for Krødsheradspresten til Rødberg i Nore og Uvdal vil være 1 time og 30 minutter, men da går veien gjennom naboprostiet (e.g. gjennom Sigdal).

Antall prester pr. 1.4.24	6 ekskl. prost
Årsverksramme 2024	9,2
Antall fellesråd	4
Antall sokn	13
Antall menighetsråd	9
Kirkemedlemmer	23 458
Befolkning	35 489
Reiseutgifter prost 2023	23 000
Administrativ hjelp	89 462

4.1.2 Kongsberg prosti

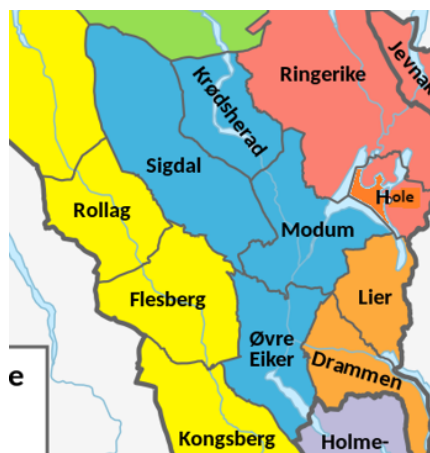
Generell vurdering

Prostiet består av kommuner langs Numedalslågen fra Kongsberg og nordover. Det er to hovedferdsårer, en langs Numedalslågen og E 134 fra Kongsberg til Drammen, som går gjennom Øvre Eiker. Prostiet består av 3 enheter, Sandsvær, Kongsberg by og Numedal. Soknene er organisert i fire fellesrådsområder hvorav 3 av dem er små (i Numedal) og et større i Kongsberg. Avstanden fra Rødberg (senter i Nore og Uvdal) i nord til Kongsberg er 93 km.

Antallet prester er blant de laveste i bispedømmet, og langvarig sykdom og vakanser gjør prostiet derfor svært sårbart. Da de alternative løsningsmodellene vi har sett på innebærer Eiker prosti, behandler vi disse to sammen før modellene presenteres.

4.1.3 Eiker prosti

Antall prester pr. 1.4.24	9 (eks. prost, ikke tilsatt)
Årsverksramme 2024	10
Antall fellesråd	4
Antall sokn	8
Antall menighetsråd	8
Kirkemedlemmer	28 575
Befolkning	41 188
Reiseutgifter prost 2023	20 000 (estimert)
Administrativ hjelp	93 763

Generell vurdering:

Eiker prosti består i dag av åtte sokn fordelt på fire fellesråd. Hovedfartsveiene er med utgangspunkt i Hokksund (prostesetet) nordover langs Rv 350 via Åmot og til Hønefoss, vestover mot Kongsberg via E 134. Fra Åmot går hovedveien til Sigdal, langs elva Simoa (25 min). Det er også veiforbindelse fra Prestfoss i Sigdal til Flesberg via Lyngdal (30 min.) Denne er farbar mesteparten av året. Fra Prestfoss er det forbindelse til Krødern (19 min). Avstanden fra Hokksund er 44 minutter i kjøretid.

Eiker prosti ble redusert fra 10 til 8 sokn ved endringer av prostistrukturen i kjølvannet av kommunereformen i 2019. Prostiet mistet også fire prester. Etter at prost Erik Haugaland gikk av med pensjon 1 mars 2023, er det foreløpig ikke utlyst ny prostestilling i påvente av en vurdering av prostistrukturen i bispedømmet.

Det er derfor naturlig at arbeidsgruppen særlig har sett på alternative modeller for Eiker prosti.

4.1.4. Forslag til alternative modeller Kongsberg og Eiker

Avstanden fra Kongsberg by til Hokksund er 22 km. Geografisk er derfor mulig å kunne tenke seg at Eiker kunne være en del av samme prosti som Kongsberg. Avstanden mellom Flesberg og Sigdal er også relativt kort.

Arbeidsgruppen har sett på tre mulige løsningsmodeller:

- a) Soknene i Øvre Eiker fellesrådsområde fradeles Eiker prosti og legges til Kongsberg prosti. Modum, Sigdal, Eggedal og Krødsherad sokn i de tre resterende fellesrådsområder fradeles Eiker og tildeles Ringerike prosti.
- b) Alle soknene i Eiker fradeles Eiker prosti og legges til Kongsberg prosti.
- c) En slår sammen Eiker prosti med Kongsberg prosti, og oppretter et nytt prosti av dette.

Vurdering av de enkelte modellene

Samtlige modeller innebærer at Eiker avvikles som eget prosti. Modell c) innebærer også at «gamle» Kongsberg avvikles, og et nytt prosti oppstår. Alle modellene innebærer at antallet prostier totalt i Tunsberg blir redusert. Det blir en prost mindre. Dette gir slikt sett en økonomisk besparing.

Uansett modell vil reduksjon av en prost tilføre de mottakende prostier økt andel av midler avsatt til administrativ hjelp.

For modell a) og b) vil prostesetet bli flyttet fra Hokksund til henholdsvis Ringerike eller Kongsberg. I modell c) vil en teoretisk kunne tenke seg at prostesetet ville kunne være enten i Hokksund eller Kongsberg. Arbeidsgruppen tenker at det er mest naturlig at Kongsberg blir prostesete ut fra historiske, strategiske og demografiske grunner.

Det vil for alle modellene fortsatt være behov for regelmessige møter (tekstsamtaler, prestemøter, medarbeidersamtaler). Forutsatt at disse fortsatt vil være fysiske møter vil dette føre til at reiseutgiftene for prestene totalt sett vil øke. Det vil også føre til økt antall arbeidstimer tilbrakt i bil.

Et regneeksempel

Tar en utgangspunkt i dagens møtefrekvens i Eiker vil en kunne sette opp et regnestykke slik:

Antall møter pr år: 22. Reisetid for 4 prester fra Hokksund: 75 minutter x 2 x 22 = 55 timer x 4 prester = 220 timer.

Reisetid for 4 prester fra Åmot (siden prestene i Sigdal og Krødsherad bor her sparer vi tid): 55 min x 2 x 22 = 40,5 timer x 4 prester = 162 timer.

Sammendrag: 220 + 162 = 382 arbeidstimer.

Arbeidsgruppen vil imidlertid peke på at det går an å tenke annerledes mht. til måter å møtes på som vil være billigere og ikke kreve like mange arbeidstimer i bil. Vi viser til gode erfaringer med digitale Teams-møter gjort i store prostier, f.eks Nedre Romerike.

En utfordring vil imidlertid være at fellesrådene i dag har ulike digitale løsninger, noen kommunale løsninger av økonomiske grunner. Men å finne en løsning for dette vil også kunne være positivt sett i et total perspektiv for ikke bare prostiet men også bispedømmet.

Med økt antall prester mm, kan prosten i Ringerike eller Kongsberg ha noe større behov til administrativ hjelp med TID-regnskaps og vikaradministrasjon enn det som dekkes i dag av potten øremerket «administrativ hjelp».

Alle modellene krever også god ledelse av prosten. En økt avstand til prostesetet gjør at prestene i utgangspunktet vil være engstelig for at de lenger ikke blir fulgt opp på samme måte som tidligere, både personal og faglig. Dette vil være det springende punktet i om modellene er bærekraftige eller ikke.

Modell a)

Modum, Sigdal og Krødsherad.

Det er naturlig å se Modum, Krødsherad og Sigdal som en sammenhørende enhet. Her er det allerede et godt etablert samarbeid både kommunalt og kirkelig. Det er særlig geografien og kulturen og historien som her er en viktig. Å skille disse anser vi som mindre realistisk. Likedan er det naturlig å tenke seg soknene i Øvre Eiker som en egen enhet.

Legges soknene i Modum, Krødsherad og Sigdal til Ringerike, vil antallet prester øke med + 5. Antallet fellesrådsområder vil økes med + 3. Totalt blir det da 6.

Antall ansatte i soknet i Ringerike er pr. i dag: 27. I Modum, Krødsherad og Sigdal er det 5 kirkemusikere, 5 kirkelige undervisere, 1 diakon og 3 kirketjenere, 14 til sammen. I Ringerike oppgis det på nettsidene at det er 7 kirkemusikere, 5 kirkelige undervisere, 2 diakoner og 13 kirketjenere (til sammen 27).

Hvordan vil Ringerike prosti se ut i tall med denne løsningen?	
Antall prester	15 (ekskl. prost)
Antall fellesråd	6
Antall sokn	16
Antall menighetsråd	16
Kirkemedlemmer	44 783
Befolkning	64 942
Reiseutgifter	økte reiseutgifter for prost
Antall ansatte i soknene (ca. tall)	27 + 14= 41
Administrativ hjelp	126 00 (estimert ikke garantert)

Ringerike prosti (se generell vurdering under kapittel 4.4 nedenfor) vil ved denne løsningen få tilført 5 nye presteressurser. Prostiet er ikke avhengig av disse for å kunne fungere, men gevinsten vil være et styrket og bredere kollegafelleskapet. Presteressursene blir også styrket. Her vil prostens muligheter

til å få dekket opp vakanser og ferieavviklinger være bedret. Det vil dog være en utfordring for flere av prestene fra de to prostiene å forholde seg til et nytt og større tjenstedistrikt der mange ikke har vært vant til å utføre prestatjeneste i særlig stor grad utenfor egne sokn.

De små fellesrådene i både Eiker og Ringerike vil få et bredere plattform for lokal samhandling. Samtidig vil det være en utfordring for prosten å lage en fagutviklingsplan for 7 ulike fellesråd. Samtidig er antall ansatte i soknene ikke stort.

For prestene i Eiker vil det å bli overført til Ringerike bety å knytte seg til et prosti der en ikke er kjent.

Øvre Eiker

Legges de 4 soknene i Øvre til Kongsberg prosti, vil antallet prester øke med + 3.

Antallet fellesrådsområder vil økes med + 1. Totalt blir det da 6, 5 uten Nore og Uvdal.

Antall ansatte i soknet i Kongsberg er pr. i dag: 267.

I Øvre Eiker oppgis er det 3 kirkemusikere, 3 kirkelige undervisere, 1 diakon og 3 kirketjenere, 10 til sammen.

Hvordan vil Kongsberg prosti se ut i tall med denne løsningen?		
	Med Nore og Uvdal	Uten Nore og Uvdal
Antall prester	10 (ekskl. prost)	9 (ekskl. prost)
Antall fellesråd	5	4
Antall sokn	17	14
Antall menighetsråd	13	11
Kirkemedlemmer	36 913	35 090
Befolkning	56 278	53 793
Reiseutgifter	økte reiseutgifter for prost	
Antall ansatte i soknene (ca. tall)	26 + 10 = 36	21 + 10 = 31
Administrativ hjelp	93 000 (estimert)	89 000 (estimert)

Hvordan vil Kongsberg prosti eller det «nye Kongsberg-Eiker prosti» se ut i tall med både løsning b) og c)?		
	med Nore og Uvdal	uten Nore og Uvdal
Antall prester	6 + 9 = 15 (ekskl. prost)	14 (ekskl. prost)
Antall fellesråd	8	7
Antall sokn	21	18
Antall menighetsråd	19	17
Kirkemedlemmer	52 033	35 090
Befolkning	76 677	53 793
Reiseutgifter	økte reiseutgifter for prost	
Antall ansatte i soknene (ca. tall)	26 + 24 = 50	22 + 24 = 47

Administrativ hjelp	120 000 (estimert)	115 000 (estimert)	<i>Modell b)</i> Forskjellen
---------------------	--------------------	--------------------	---------------------------------

på a og b er at Eiker-soknene og -prestene ikke blir splittet i to enheter som hver går til et annet prosti, men at alle flytter sammen til et nytt prosti. Det har bortsett fra i de siste årene, vært lang tradisjon at Eiker og Kongsberg har vært kurset sammen i forbindelse med regionale kurs i bispedømmet. Det vil det være naturligere, utfra tradisjon å tenke Kongsberg fremfor Ringerike dersom en skal velge prosti. (Eiker var lagt under Kongsberg prosti fra 1739 til 1867). Overordnet er det større behov for å styrke Kongsberg med presteressurser enn Ringerike.

Modell c)

Denne løsningsmodellen tar utgangspunkt i at det er to parter som slås sammen og blir ett, mer enn at det er en part som utvides ved å ta imot en annen part. Det som er forskjellen på b) og c) er at med c) ser vi for oss *ett helt nytt prosti*, helst med et nytt navn som ivaretar begge parter, f.eks. Kongsberg og Eiker prosti el.l. Modell b) legger Eiker til det «gamle» Kongsberg. Geografisk og historisk er det umiddelbart naturlig å tenke seg Kongsberg som prostesete. Men dette og navnevalg er et spørsmål som blir aktuelle å ta stilling til dersom denne løsningen velges.

Innen Kongsberg prosti er det 8 kirkemusikere, 5 kirkelige undervisere, 1 diakon og 11 kirketjenere. I Eiker prosti er det 8 kirkemusikere, 8 kirkelige undervisere, 2 diakoner og 6 kirketjenere.

Denne løsningsmodellen vil gjøre dette prostiet til det med flest fellesrådsområder, eller likestilt med Hallingdal dersom løsningsmodellen ang. Nore og Uvdal velges. Dvs. totalt 7 fellesråd. Avstanden fra øverst i Numedal og helt ned til Eikeren er også stor. Eksempler på reiseavstander: Fra Kongsberg til Fiskum kirke er det 13 km. Fra Modum til Rollag er det 70 km. Fra Modum til Kongsberg er det 48 km. Fra Tuft (Hvittingfoss) til Haug er det 34 km. Det blir også prostiet med størst flateinnhold.

En vil gjennom dette ha foretatt en viss besparing i form at reduksjon av utgifter til en prost, men vil ha endrede utgifter f.eks. mht til reiseutgifter o.a. Prosten får økt økt ansvar, men noe økte midler til administrativ hjelp forutsatt gjeldende praksis og fordelingsnøkkel. Antallet fellesråd og avstand til de enkelte sokn vil kunne være en utfordring til prostens fagledelse og samhandling.

Gevinsten med dette vil være et styrket og bredere kollegafelleskapet med økte presteressurser i et tjenestedistrikt.

4.2 Prostier med høyest antall prester og sokn, høyest befolkning og medlemstall

Antall prester pr. 1.4.24	16 (ekskl. domprost)
Årsverksramme 2024	17
Antall fellesråd	2
Antall sokn	14
Antall menighetsråd	14
Kirkemedlemmer	53 926
Befolkning	86 603
Reiseutgifter prost 2023	57 000
Administrativ hjelp	99 140

Drammen og Lier prosti og Domprostiet hører til denne kategorien.

4.2.1 Drammen og Lier prosti

Drammen og Lier prosti er i dag det største prostiet (ikke i flateinnhold). Det består av fjorten sokn og to fellesråd, og for tiden 22 prester. Den nåværende strukturmodell er også relativ ny av dato. Arbeidsgruppen vurderer at det ikke er behov for eller særlig mulighetsrom for utvidelser på nåværende tidspunkt ved at nye sokn blir tildelt fra nabo prostier (Eiker, Nord-Jarlsberg).

Antall prester pr. 1.4.24	22 (ekskl. prost)
Årsverksramme 2024	20,5
Antall fellesråd	2
Antall sokn	14
Antall menighetsråd	14
Kirkemedlemmer	70 769
Befolkning	132 757
Reiseutgifter prost 2023	38 000
Administrativ hjelp	150 125

Vi har derfor ikke sett på evt. alternative løsningsmodeller for dette prostiet.

4.2.2 Tønsberg Domprostiet

Tønsberg Domprosti er det nest største prostiet. Befolkning og medlemstall og antall prester er mindre en i Drammen og Lier prosti. Det består av fjorten sokn og to fellesråd, og for tiden 16 prester. Siden dette er et domprosti, har også domprosten noen utvidede oppgaver i tillegg til de som andre proster har. En kunne tenke seg rent teoretisk en utvidelse ved at f.eks Horten ble lagt til Domprostiet. Men siden den nåværende strukturmodell er relativ ny av dato, vurderer arbeidsgruppen at det ikke på nåværende tidspunkt er behov for eller særlig mulighetsrom for utvidelser ved at nye sokn blir tildelt fra naboprostier (eg. Nord-Jarlsberg).

4.3 Prostier som omfatter kun et fellesråd og en kommune

Dette gjelder Sandefjord og Larvik som er to av totalt 8 prostier i Norge som har en til en forhold mellom prosti og fellesråd. Det betyr at de har en annen erfaringsbakgrunn enn de andre prostiene.

4.3.1 Sandefjord prosti

Antall prester pr. 1.4.24	10 (ekskl. prosten)
Årsverksramme 2024	11,3
Antall fellesråd	1
Antall sokn	10
Antall menighetsråd	10
Kirkemedlemmer	40 099
Befolkning	66 171
Reiseutgifter prost 2023	23 000
Administrativ hjelp	100 753

Sett i forhold til medlemstall og befolkning er Sandefjord i mellomklassen. Tallene på kirkelige handlinger spesielt gravferd er relativt høye i forhold til andre prosti av samme størrelse. Det består av 10 sokn og et fellesråd, og 10 prester. 1. januar 2017 ble de tidligere kommunene Andebu, Stokke og Sandefjord slått sammen til en kommune som følge av kommunereformen. Dette førte også til at antallet fellesråd ble redusert fra tre til ett.

4.3.2 Larvik prosti

Antall prester pr. 1.4.24	10 (ekskl. prosten)
Årsverksramme 2024	11
Antall fellesråd	1
Antall sokn	11
Antall menighetsråd	10
Kirkemedlemmer	32 144
Befolkning	48 686
Reiseutgifter prost 2023	37 000
Administrativ hjelp	99 140

I likhet med Sandefjord prosti hører Larvik prosti til mellomklassen mht. til medlemstall og befolkning. Det består av 10 menighetsråd og et fellesråd, og 12 prester. 1. januar 2018 ble Lardal kommune innlemmet i Larvik kommune som følge av kommunereformen. Prostiet som tidligere bestod av to fellesråd, fikk nå ett fellesråd. Prostiet som tidligere bestod av to fellesråd, fikk nå ett fellesråd.

4.3.3. Vurdering av prostistrukturen

Generelt

Larvik og Sandefjord er to naboprostier med omtrent samme størrelse. Larvik er pga. Lågendalføret noe større i flateinnhold. Begge består av en kystby og bygder bakenfor. I henhold til mandatet har arbeidsgruppen vurdert evt. alternative løsningsmodeller for strukturen. En løsningsmodell vil være å slå disse to prostiene sammen til ett nytt prosti.

Hvordan vil et sammenslått Sandefjord og Larvik prosti se ut i tall?	
Antall prester	20 (ekskl. prost)
Antall fellesråd	2
Antall sokn	21
Antall menighetsråd	20
Kirkemedlemmer	72 243
Befolkning	114 857
Reiseutgifter	økte reiseutgifter for prost
Antall ansatte i soknene (ca. tall)	24 + 31 = 55 (16 kirkemusikere, 16 kirkelige undervisere, 7 diakoner/medarbeidere og 16 kirketjenere)
Administrativ hjelp	147 000 (estimert)

Vurdering av alternativ sammenslåing av prostiene

En sammenslåing av Sandefjord og Larvik vil kunne føre til besparing på en prostestilling. Dette er beregnet til 1 170 00 (se 3.2).

Men i realiteten vil besparelsen bli mindre. I tillegg til økte reiseutgifter for prosten og prestene som, vil besparelsen også reduseres ytterligere ved det fakta at prostene i Larvik og Sandefjord gjør i dag både kirkelig tjeneste i turnus (estimert til en 40-50% stilling) og trer inn som «supervikar» (ca. 10 %).

Tas den ene prosten bort, må en erstatte dekningen av den kirkelige tjenesten med en prostiprest eller liknende. De totale lønns- og driftsutgiftene til en slik stilling vil ligge ca. 3-400.000 under en prostestilling og vil slik utgjøre besparelsen.

Et større ansvarsområde vil også kreve større administrativ støtte. Støtten prosten vil ha til rådighet øremerket administrativ støtte fra bispedømmekontoret vil ved sammenslåing øke noe, estimert til ca. 147 000 avhengig av fordelingsnøkkel. Dette tilsvarer totale lønnsutgifter (lønn, feriepenger, arbeidsgiveravgift og sosiale utgifter) til en 20-25 % stilling. Den tilsvarende stillingen i tilsvarende store prostier, for eksempel Nedre Romerike, er 40 %.

Sammenslåing vil føre til en dobling av antall sokn til 21. Dette vil gjøre nærheten mellom prost og sokn utfordrende. Personalansvaret vi også øke med ansvar for totalt 20 prester.

Erfaringene i Sandefjord og Larvik er at det per i dag er en stor styrke ved å ha sammenfallende prosti og fellesrådsområde. . Én-til-én-forholdet gjør at man kan samles nært og daglig på det strategiske nivået. I tillegg mister man en taktisk fordel overfor kommunen hvis prosten flyttes «ett hakk opp/bort». Antall ansatte grupper med unntak av diakonene i soknene er også relativt store nok til at det er mulig å lage en fagutviklingsplan kun for ett fellesråd.

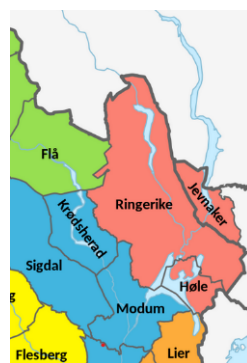
Foruten argumentet med noe økonomisk besparing ser arbeidsgruppen ingen tungtveiende grunner til at en nå bør sette i gang en prosess med å slå sammen disse prostiene. Begge prostiene har nylig blitt styrket og økt som følge av kommunereformen.

4.4. De resterende prostiene

I gjennomgangen av de enkelte prostiene står vi igjen med to prostier, Ringerike og Nord-Jarlsberg prostier.

4.4.1 Ringerike prosti

Antall prester pr. 1.4.24	10 (ekskl. prost)
Årsverksramme 2024	11,1
Antall fellesråd	3
Antall sokn	12
Antall menighetsråd	12
Kirkemedlemmer	30 519
Befolkning	45 574
Reiseutgifter prost 2023	27 000
Administrativ hjelp	99 677

Ringerike prosti består av 12 sokn og tre

fellesrådsområder. Som følge av kommunereformen ble Jevnaker kirkelige fellesråd overført til Ringerike prosti fra 1. januar 2022. Antallet prester er 10. Medlemstallet gjør at det er det minste av gruppen av prostier som «ligger i midten» mht. til størrelse.

Vurdering

Det vurderes sterkt nok til å kunne være bærekraftig, men det har kapasitet til å kunne bli utvidet. En

av de foreslåtte alternative løsningsmodellene for Eiker prosti arbeidsgruppen har vurdert var å fradele soknene i Modum, Sigdal og Krødsherad til Ringerike. Se under 4.1.4

4.4.2 Nord-Jarlsberg prosti

Antall prester pr. 1.4.24	11 (ekskl. presten, to er spesialprester)
Årsverksramme 2024	13
Antall fellesråd	2
Antall sokn	7
Antall menighetsråd	7
Kirkemedlemmer	33 789
Befolkning	54 777
Reiseutgifter prost 2023	44 000
Administrativ hjelp	109 892

Nord-Jarlsberg prosti har blitt redusert som følge av kommunereformen. Svelvik sokn og soknene i Re ble fradelt prostiet til naboprostiene. Antall fellesråd har også blitt redusert. De tidligere fellesrådene Sande og Hof er nå historie. Nord-Jarlsberg prosti består i dag av 7 sokn i to fellesrådsområder (Horten og Holmestrand). Det er f.t. 11 prester som presten har arbeidslederansvar for. To av dem er spesialprester som ikke inngår i turnus med gudstjenester og kirkelige handlinger.

Vurdering

Arbeidsgruppen har gjennomgått og vurdert ulike alternative modeller for prostistrukturen for Nord-Jarlsberg. Vi har sett på mulige fradelinger og tildelinger, men har ikke funnet noen gode, realistiske modeller som i dag vil innebære en reduksjon av antall prostier totalt.

En kunne tenkt seg muligheten for at Holmestrand skulle gå til Drammen og Lier og Horten til Domprostiet. Dette ville føre til en reduksjon, men ville ikke være bærekraftig, da mottakerprostiene pr. i dag ikke vurderes å ha kapasitet til en slik type utvidelse.

Geografisk, bortsett fra avstandene, kunne en tenke seg en mulighet der Holmestrand kunne bli lagt til Eiker. Dette ville ført til at Eiker ble styrket, men samtidig ville det føre til at det resterende Nord-Jarlsberg (eg. Horten) ville bli såpass lite at det ikke lenger var bærekraftig.

En kunne også tenke seg muligheten at Svelvik ble tilbakeført til Nord-Jarlsberg, men da bryter en med prinsippet om at grensene for fellesrådsområdene må sammenfalle med kommunenes.

Arbeidsgruppens vurdering er at en det ikke på nåværende tidspunkt foreslås noen endring av strukturen for Nord-Jarlsberg prosti.

5. Oppsummering

Arbeidsgruppen har i dette dokumentet utarbeidet en utredning om prostistrukturen i Tønsberg bispedømme. Tidsrammen har vært begrenset og utvalget har derfor konsentrert seg om mulige lavthengende justeringer som kan gjøres uten et grundigere forarbeid. Innenfor en slik ramme er det, i tillegg til de endringene som skisseres nedenfor, også mulig å tenke seg at prostistrukturen forblir som den er inntil det kommer tydelige føringer fra Kirkemøtet om færre prostier og premissene for en slik reduksjon.

Innenfor de gitte tids- og ressursrammene som er stilt til rådighet for utvalget har vi identifisert og vurdert følgende mulige løsningsmodeller når Bispedømmerrådet skal diskutere og ta beslutninger angående prostistrukturen i Tunsberg bispedømme. Tidsrammen har gjort at vi ikke har hatt anledning til å gjennomføre grundigere ROS-analyser av disse:

1. Eiker prosti avvikles. Det foreslås tre alternative modeller:
 - a. Soknene i Øvre Eiker fellesrådsområde fradeles Eiker prosti og legges til Kongsberg prosti. Modum, Sigdal, Eggedal og Krødsherad sokn i de tre resterende fellesrådsområder fradeles Eiker og tildeles Ringerike prosti.
 - b. Alle soknene i Eiker fradeles Eiker prosti og legges til Kongsberg prosti.
 - c. Kongsberg og Eiker prostier slås sammen og danner et nytt prosti.
2. Nore og Uvdal og Tunhovd sokn fradeles Kongsberg og tildeles Hallingdal prosti.
3. Det foreslås ingen sammenslåing av Larvik og Sandefjord.
4. Dagens struktur for Drammen og Lier, Domprostiet, Nord-Jarlsberg og Ringerike beholdes.